

fuert, suo usus arbitrio, non magicis evocationibus servire coactus. 3. Si Deus, vel Angelus ejus jussu, phantasma aliquod pro Samuele exhibuerit. Postremam hanc interpretationem, S. Augustino debemus: quæcumque autem ex hisce tribus eligatur, eque omnia salvat, neque à litera Textus divertere quidquam cogit. Namque & mulier intenta operi nefario, & Samuel, vel ejus umbra cum Rege colloquia miscere, omniaque illa Dei jussu peragi agnoscuntur.

Atqui umbra Samuelis nunquam verus Samuel dici potuisset. Vel semel admiscâ phantasticâ ejusdem prophetæ visione, actum est de Veritate Textus Sacri, in quo non semel visus Samuel, ac cum Rege colloquia miscuisse legitur. Hæc obijcientibus reponimus, moribus usurpatum esse, ut viso nummo, sive imagine pictâ, vel phantasmate Cæsaris, aut Virgilii, ipse conspectus Cæsar, Virgiliusque dicatur; quemadmodum viso per quietem homine, conspectus homo dicitur. Ita planè visus phantasmate Samuel à Rege, tanquam verus Samuel haberi poterat, ac de Propheta usurpari, quæ ejus umbræ deputabantur.

Est igitur cur à litera Scripturæ, appositâ quam supra adduximus cautione, non recedatur. Spiritus est enim Divinus, qui Opus distavit, ejusque veritatem auctoritate suâ confirmat: nunquam autem ille contra veritatem literalem cautos nos facit. Si ergo reliqua historia ad literam accipienda est; cur hæc tantummodo portio aliò fuerit detorquenda? Legat quicumque historiam illam, & primo intuitu nunquam legenti succurret, nisi vera Prophetæ visio. Nonnisi serâ ejus historiæ meditatio, metusque ne quid concedatur necromantiæ, atque Dæmonis in animas Justorum auctoritati, Autores quosdam ad alias meditationes deduxit. Facile etiam pruritus contradicendi Origeni, ejusque sententiam absonam alioqui & erroneam confutandi, in contrarium planè studium pertraxit. Sanè si fas esset Scripturæ sensum torquere, atque adèd violentum in modum distrahere, si fortè obscurum in illa aliquid deprehendatur; actum esset de Historiis Sanctissimis totius Scripturæ. Hic Samuel in Dæmonem transformatur, Propheta in Angelum tenebarum, ejus oracula in mendacia, sermoni ipsius absurda quædam & incongrua appinguntur. O miram sanè metamorphosim! Porro ad eas angustias in explicatione Scripturæ non nisi summâ necessitate cogente adducamur oportet; agitur enim de Scriptura Divinitus inspirata, cujus veritas cæteras humanas veritates longè antecellit. Tandem Prophetæ vices Diabolo demandare nunquam citra injuriam Prophetæ permillum est. Ludibrio quin etiam licentiosorum exponitur veritas, & auctoritas Divinarum Scripturarum, si ad sensum detorqueantur planè literæ repugnantem.

Fatemur quidem, pluribus inter veteres Patres eam opinionem arrisisse, quos tamen ab impiis ejusdem sententiæ consecu-

tionibus longè absuisse ne dubitamus quidem. Videntur illi planè non satis advertisse ad Textum Eccli. 46. 23. qui de tota quæstione sententiam ferre in favorem veræ & minimè fucata visionis Prophetiæ videtur. Potuit scribentibus facile excidisse sententiâ illa, vel saltem non erat ejusdem Operis tum temporis auctoritas, qualem nostrâ demum ætate obtinuit. Illud constat, nunquam apud illos in eam rem laudari, juxta ac Allatius observavit (2). En igitur locus Ecclesiastici: *Post hoc dormivit, & notum fecit Regi, & ostendit illi finem vita sua, & exaltavit vocem suam de terra in prophetia, delere impietatem gentis.*

Non sanè dicit aliquis, Scriptorem de objecto sub specie Samuelis Diabolo egisse, neque exprimere illum res ad speciem tantum, non ad veritatem. Committine unquam potuisset, ut recurrent toties in Scriptura ejusdem historiæ mentione, nuppiam tamen ne verbum quidem occurreret, præstigiolum Dæmonis insinuas? Est ne planè certum Dæmoni ipsi tantam inesse potestatem, ut ipse per se visibilem speciem viri Sancti posset exhibere? In 1. Par. 10. 13. ubi eadem historia compendio refertur, nihil aequè ac in Ecclesiastico occurrit, quod non verum Samuelem loquentem, & sese exhibentem prodat. *Mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas, eo quod prævaricatus sit mandatum Domini, quod præceperat, & non custodierit illud, sed insuper etiam Pythonissam contulerit, nec speraverit in Domino.* Septuaginta habent, uti ex Theodoro supra observavimus: *Quia interrogavit in ventriloquo ad quarendum, & respondit ei Samuel Propheta.*

Sola literæ inspectio tam altam impressit de veritate Prophetiæ visionis ideam in mente Veterum ferè omnium, ut aliquos in eas extremitates quondam pertraxerit, quas cavisse nos omnino malumus. Fassi enim Samuelem reipsa coram Rege stitisse, Dæmonis, & magicorum carminum vim plus nimio extulerunt. Laudantur in eam sententiam S. Justinus Martyr, Origenes, & Anastasius Antiochenus. Verùm S. Augustinus post libratas judicii lance varias de hoc argumento sententias, in eam tandem inclinat, quæ Prophetiæ Visionis veritati favet (a), & S. Ambrosius in Luc. c. 1. Samuel, ait, post mortem, secundum Scripturam Testimonium, futura non tacuit. Author carminis in Marcionem 1.3.

Mirificus Samuel cui Reges ungere primum, Talibus in vita spatio laudabilis exit, Ut quoque post requiem Prophetica jura teneret.

Zeno Episcopus Veronensis Serm. de Resur. ait, Samuelem post obitum non tantum coram Saule stitisse, sed colloquia miscuisse cum illo, liberiùs post obitum carpens, quam vivus fecerat. S. Thomas (b), ab Augustino magistro nunquam recedens, & ab Ecclesiastici textu persuasus

z In Eustat. de Engastr. cap. 24.

a Aug. de Cura promortuis cap. 15. Nam Samuel Propheta a finibus vivo Sauli etiam Regi futura prædixit.

b 2. 2. q. 174. ar. 5. ad 4. Vide eundem 1. p. q. 89. a. 8. ad 2.

sus scribit, Samuelis animam de belli eventu sibi à Deo revelato, certiorum Regem fecisse: addit oraculum illud verè Prophetiæ habendum esse, cum Samuel ad statum beatitudinis æternæ nondum pervenisset. His omnibus jungimus Severum Sulpicium (c), Rabanum Maurum (d), Theodoretum (e), Isidorum Hispalensem, Eucherium, Anselmum Monachum, aliosque, qui S. Augustinum exciperunt. Paria traduntur duce Josepho Hebræo, omnes ferè Rabbinii (f), & Commentatores Catholici plerique, Lyranus, Dionysius Carthusianus, Cajetanus, Sandius, Steuchus, Bellarminus, Sallianus, Serrarius, Estius, Coccius, Castro, Galatinus, Soto, Franciscus Valesius, & alii sexcenti [g].

Sola Authoris Sacri lectio de sententiæ hujus veritate persuasos nos facit. Vix Pythonissa evocandum sibi assumpserat postulatam à Rege Samuelem, cum subito & insperatè obvium habens virum gravem, exclamavit, & dixit ad Saul: *Quare impopuisti mihi? tu es enim Saul.* Quantum porro ingenium, & verba Textus torquenda sunt, ut sensus exprimat planè verbis contrariis, objectum nempe sub aspectu Prophetæ Dæmonem foeminam terruisse? Requisita à Rege, quid sibi monstri occurrisset, respondit: *Deos vidi ascendentes de terra, nempe Judicem, Principem, Magistratum, & vir senex amictus pallio.* Aditum Rex his indicis Samuelem agnoscentes, pronus in terram, angustias, quibus tenebatur, exposuit. Cui Propheta: *Quid interrogas me, cum Dominus recesserit à te, & transierit ad emulum tuum? Faciet enim tibi Dominus sicut locutus est in manu mea, & dabit illud proximo tuo David. . . . Et dabit Dominus etiam Israel tecum in manus Philistinum: Cras autem tu, & filii tui mecum eritis.* Hæc omnia Scriptura, quæ loquentem Samuelem, non Sagam inducit. Si quis reponat, foeminam credulo Regi imponendo Prophetiæ vocem ementitam fuisse; quid, rogo, infaustra omnia prædicit, quorum alioqui incertus erat eventus? Nonne pronus est ut credamus, subdolum Mulierem eam occasionem captaturam, ut Regi assentaretur, eumque despondentem animis factâ prosperi eventus spe relevaret? An illa Principum indolem ignorabat, qui graves, & invisas veritates minis æquis auribus excipiunt? An fortè cum Rege impio, & furibundo agere se non intelligebat? Cæterum vix

est ut credamus, adèd potuisse foeminam vocem suam transformare, ut neque Saul, neque astantium quisquam dolum subodoretur.

Dicat pro arbitrio quispiam, potuisse Dæmonem præstigiis suis & præsentibus omnibus, & mulieri imponere. Nihil ipse moror hanc Dæmonis potestatem: sed quis, rogo, facilis crediderit, spiritum hunc nequam tam sapè atque impunè Domini nomen usurpare potuisse (h); nomen, inquam, illud sanctum & terribile, cujus unica pronuntiatio reverentiam incutit, & terrorem? Quis Deo satis studuisse perpetuum illum Dei adversarium ac criminam Sauli exprobravisse, quæ ipso autore commiserat, in animum sibi induxerit? Tandem vix committi potuisse credimus, ut pater ille mendacii tam certa atque asserta futuri eventus oracula proderet. Esto, noverit ille & Saulis reprobationem, & Davidis electionem, quarum longè lateque sese fama diffuderat; sed insaufum eventum prælii mane alterius diei committendi, quoniam revelante norat? Quid etiam in ea rerum constitutione magis incertum, quam prælii eventus, atque Saulis totiusque Regiæ familie interitus? Poterat sanè Rex castris exui, non vitâ; poterat ipse eodem cum prælio casu obvolvi, familiâ interim eâ die incolumi. Absonium etiam videbatur, Saulem de imminente sibi suisque copiis fato præmonitum, nullâ ratione suæ cæterorumque salutis consulendum curasse. Solus igitur rerum arbiter & moderator poterat certâ ratione futurorum eventus dignoscere, rata futurorum oracula promens.

Dæmonem futuros rerum eventus late-re, eosque nonnisi per conjecturas augurari tam certum est quam quid aliud. Nunc autem qui Samuelis personam induit, non per conjecturas tantum loquitur, sed ex certa scientia, ut tempus ipsum atque circumstantias implendi oraculi designet. Non est igitur ullus ambigendi locus, vero esse Samueli deputandam colloqui cum Saule historiam. An verò *visus in corpore sive extra corpus* Regi sese obtulerit, nescire nos ingenuè fatemur. Quocumque autem habitu adstiterit, nunquam tamen Dæmonis vel Pythonissæ præstigiis rem esse deputandam, quin potius omnia Deo summo vivorum & mortuorum Domino referenda, certissimè constat.

b Nomen Jebezal sexies legitur usurpatum in eo colloquio Samuelis 1. Reg. 28. 15. 16. 17. 18.